

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvennyolcadik évfolyam.

46. szám.

Debrecen, 1928 november 17.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Demokrácia és lelkészválasztás.

Már említettem, hogy megértem, átgondoltnak és logikusnak tartom azoknak az állásfoglalását, akik a demokrácia nevében foglalnak állást a lelkészválasztási törvényjavaslat ellen.

Ezekkel szemben az én észrevételem mindössze annyi, hogy a demokrácia szempontja nem lehet az első. Az első az, hogy egy egyszerű, egy hatalmas monarchiát biztosítsunk: a Jézus Krisztus királyságát. Minden egyházi törvény jó akkor, ha ezt a célt szolgálja és minden egyházi törvény rossz akkor, ha ettől a céltől távolabb visz bennünket. Ezért vetem el a kinevezés gondolatát, mert ember uralmát eredményezné. Ezért tartom veszedelmesnek ez idő szerint a zabolátlan demokráciát, mert ugyanezek emberek uralmát hozza magával. Ez idő szerint, mondom, mert természetesen a teljes demokrácia az ideál. Az az állapot, amelyben az egyháznak minden tagja kivétel nélkül teljes lélekkel, teljes szívvel és minden erővel átadja magát Jézus Krisztusnak, feltétlenül aláveti magát az ő uralmának, vagyis minden gondolatával, minden érzésével az Isten országának polgáraként él. Ebben az állapotban igenis mindenkinek egyforma jog jár ki az egyházban. De addig, míg ehhez az állapothoz jutunk — pedig hol vagyunk még ettől Debrecenben és egyebütt egyaránt! — csak az athéni demokrácia lehet megvalósítható olyan értelemben, hogy aki megszerezte a polgárjogot, az vehet részt az ügyek intézésében. A nagy tömeg, mindenki, aki nem polgára még ama tökéletes országnak jogtalan volna ez antik demokrácia szerint.

Csak hogy az Isten országa a szívekben legyen, amelynek mi nem vagyunk vizsgálói. Nem tudhatjuk tehát azt sem, hogy ki igazi hűséges alattvalója az egyetlen Királynak. Legfeljebb azt látjuk meg teljes bizonyossággal, hogy ki nem lehet az. Azt a tökéletes demokráciát tehát, amely az eszménykép lehet, ezért nem tudjuk megvalósítani. Sőt a mi egyházi törvényünk ez idő szerint arra sem ad alkalmat, hogy a földi szemmel látható képtelenség alapján tisztogassuk a demokráciánkat. Ma minálunk mindenki jogosult lehet, az istentagadó és a cégéres erkölcsstelen is. Ezzel a nagyon földi, tehát sokszor sáros, demokráciával csak esinjan lehet bánni.

A fő szempontnak, ami a lelkészválasztás törvény alkotásánál érvényesül, felfogásom szerint annak kell lenni, hogy minden gyülekezet számára a lehető legjobb lelképásztort biztosítsuk. Persze az volna jó, ha bizonyosak lehetnének a felől, hogy a kiválasztásra jogosult csakugyan a Jézus Krisztus akarata szerint fog dönteni. Mindenféle kautéla, mely a gyülekezeti tagok választási jogát korlátozza, csak erre való. A tömeg ugyanis, még pedig a mainál műveltebb, fejlettebb és istenfelőbb tömeg is, könnyen félrevezethető és nagyon könnyen megesisik, hogy a szóban foroghatók közül éppen a legkevésbé alkalmasat választja ki. Ha most már valami szerencsétlen lelkészválasztás történt — sajnos, elég gyakran van ezt látni alkalmunk —, egy egész nemzedéken át meg van rontva abban a gyülekezetben a Jézus Krisztus királyságának uralma. Nem egyszer tapasztaljuk, hogy a nem is rossz és nem is erkölcsstelen eszközökkel megválasztott lelkész a hivatala elfoglalása után csakhamar a legsúlyosabb ellentétek közé kerül a gyülekezete tagjaival és nincsen áldás semmiféle munkáján. Látunk példát arra, hogy a káplán korábban tanúsított nagy buzgóságáért és fáradhatatlan munkáságáért megkedvelt egyén, rendes lelkésszé választatván, elkényelmeskedik és pár esztendő múltán már unja a gyülekezete a nála tapasztalt téllenséget. Látunk példát arra is, hogy a derek és buzgó pásztornak az egészsége rokkán meg az ő fizikai erejét meghaladó sok munka közt s míg egy kisebb gyülekezet gondját a legkiválóbb eredménnyel láthatná el, mostani helyén folytonos betegeskedése miatt képtelenné válik minden munkára. Látunk példát arra, hogy a gazdálkodókból álló községben még anyagiakban is áldásos nevelő munkát végezhető lelkész a deli formája, vagy gyönyörű hangja révén más összetételű községbe kerülve, nem tud behelyezkedni a neki nem való viszonyokba és hamarosan elveszti minden befolyását a hiveire. Vagyis látunk aránylag elég sok példát arra, hogy a lelkész ellen semmiféle fegyelmi vétséget nem lehetne kákan esomót kereséssel sem találni, mégis az az eredmény igen rövid idő múltán, hogy az egész gyülekezet szabadulni igyekeznék tőle s ömaga nem meri ugyan magát elhatározni a másfelé távozásra, de szeren-

csétlennek érzi magát egész életén át s mennél lelkiismeretesebb, annál nagyobb mértékben.

Ezeknek a szempontoknak a figyelembevételével volt az első gondolatom az, hogy svájci református atyáinkfiainál fennálló szabályt állítsuk mi is fel: teljesen szabad gyülekezeti választás, *meghatározott időre*. Ez az igazi demokrácia, ez a népjogok teljes érvényesülése. Nemcsak Svájcban, de az angoloknál is van, nem ugyan szabályul, hanem kivételképpen ilyen lehetőség. Zürichben és Genfben azonban szabály a tisztújításos lelkészválasztás. Ezt merném helyesnek találni, mert, ha a nép nagyon mellé fog is az igazságnak, három-négy esztendő leteltével minden reperálható. Amellett ennek a rendnek a magyar földön is megvan az előzménye a papmarasztás intézményében, amely nem is három-négy évben, hanem minden esztendőben alkalmat adott a gyülekezetnek nyilatkozásra a tekintetben, vajjon meg van-e elégedve a pásztorával.

A magam részéről nem vagyok barátja a felrendszabályoknak, amelyek mindig ferde eredményekkel járnak. Kétségtelen, hogy a világ általában a jogok kiterjesztésének útján halad. Ha mi is ezen az úton akarunk haladni, rendben van, ám akkor ne csak félig mondjuk ki a szót, merjük kimondani egészen és álljunk oda a három évenkénti tisztújításos rendszerű lelkészválasztáshoz.

Csak hogy attól tartottam, hogy ez a következő haladás a demokrácia útján nem fog teteszeni a lelképásztoroknak. Ezért kerestem más úton a választás komolyságának s annak a biztosítását, hogy a nem sikerült választás ne tegyen tönkre egy-egy gyülekezetet. Ezért igyekeztem egyrészt minél erősebben elzárni a lehetőségét a könnyelmű, felületes választásnak s ezért javasoltam a lelkészek áthelyezhetőségét.

Ez sem kell.

Azt mondják, hogy a lelkészek érdekével ellentétben áll. Lehet, bár nem hiszem. Azt hiszem, a svájci lelkészeknek, azért, hogy tisztújítás alá esnek, van annyi tekintélyük, mint a magyarországiaknak, mintahogy a polgármesternek, akit tisztújítással választanak, van annyi tekintélye, mint az irnokának, akit életfogytig alkalmaztak. Azt hiszem, hogy az áthelyezhető tanfelügyelő tekintélye nem kisebb, mint az át nem helyezhető felekezeti tanítóé. És így tovább. Ám ha a lelkészek tekintélyét valamiképp érintené is ez a rendezés, amit tagadok, akkor is el kellene fogadni, ha viszont az egyház érdeke így kívánja. Mert *salus rei publicae suprema lex*.

Bizonyára fognak most már valami más törvényjavaslattal jönni a zsinat elé. A magam csekély ereje szerint mindent el fogok követni, hogy ez a *suprema lex* érvényesüljön. **K. B.**

A Péterfia uccal egyházzrész tanácsosainak megválasztása november hó 13-án történt a Nagytemplomban reggeli istentisztelet végeztével. Hege-düs Kálmán s.-lelkész imádsága után dr. Baltazár Dezső püspök intézett beszédet az egyházzrész tanácsosait választó közgyűléshez.

Egyház

Egyházkerületi látogatások.

II. Kisújszállás.

A szépen fejlődő és csaknem szinkalvinista kedves kis kunváros gyülekezetét f. hó 10. és 11. napjain látogatta meg a lelkészi főjegyző és a püspöki titkár. Szombaton délelőtt és délután 1-ig a titkár az anyagi ügykezelést vizsgálta felül, a főjegyző pedig iskolákat látogatott (elemi, reál-gimnázium és a közs. polgári leányiskolában vallásóra). Délben az egész reál-gimn. ifjúsághoz való szólásra is alkalmat találva. Délután 4—6-ig a belmisszió bizottság ülésén a különböző gyülekezeti munkák vezetőivel találkozott és cserélt eszmét — hamarosan és áldásosan — a látogatóság, egyéb időben pedig a lelkészi irodát és ügykezelést vizsgálta meg. Vasárnap reggel 8—9-ig gyermekistentiszteleten, $\frac{1}{2}$ 10-től $\frac{1}{2}$ 11-ig a rendes istentiszteleten szolgált a főjegyző; ezután a presbiterium ülésén számolt be látogatótársával együtt tapasztalatairól, majd tisztelgő látogatásokat tett. Délután 3-tól $\frac{1}{2}$ 5-ig a közvetlen közelben fekvő Kenderes gyülekezetét és lelképásztorát látogatták meg, ahol alkalmuk volt az egyház külső és belső fejlődésének megkapó jeleiben gyönyörködni s meghatottan szemlélni annak a fitogtatás nélküli igaz és mély szeretetnek a jeleit, amely a szép nagyközsége legnagyobb Fiának szívéből szakadatlanul árad. Kisújszállásra visszatérve, a főjegyző 5—6-ig az esti istentiszteleten szolgált, 6—7-ig pedig a keresztyén leányegyesülettel foglalkozott; ami után már hamarosan ült is a búcsú órája.

Ennek a pompás rendben tartott, békességes, többről-többre igyekvő nagy egyházközségünknek igen sok értéke és e világ szerint dicsekedni valója van úgy a lelkiek, mint az anyagiak terén. Kiváló középiskolájának az egyház életével összeforrott tanári kara, ügybuzgó presbiteriuma, lelkes férfi és főként női gyülekezeti munkásai (elsősorban a kitünő tanítói testületből), hatalmas új építkezései és építkezési tervei (két gyönyörű új iskola-épület; diákokthon; „Hősök Háza“ és vele kapcsolatban KIE-otthon) — és még folytathatók a felsorolást. Azonban a legeslegnagyobb értéke a kisújszállási gyülekezetnek mégis a két, közel negyedszázad óta ott működő, országos nevű lelképásztor és a velük lélekben teljesen egy, mély és nemes biblikus keresztyén érzésű és gondolkodású főgondnoka, dr. Herczegh Béla országgyűlési képviselő, aki egyszersmind az egyházmegyének megválasztott gondnoka is és így a pásztorok egyikének most már kétféleképpen is elnöktársa, amely szerencsés körülmény a harmóniának méginkább mélyítésére fog szolgálni. Ez a három ember képviseli a gyülekezetben vezető helyen a *spirituális rádióaktivitást*. Hogy ez mindegyikünkél, a maga egyéniségének sajátos kegyelemajándékai szerint, mily különböző utakon és módokon nyilvánul és valósul meg, azt itt részletezni nincsen módunk.

ban. Legyen elég e helyt annyit megemlíteni, hogy a gyülekezetben nemcsak a szorosán vett hitméllyítő és léleképítő belmissziói munkaágak folynak igen szépen, hanem még a nem-felekezeti jellegű charitatív és szociális akciókra is biztosítva van a református egyház nagyon hathatós szellemi és erkölcsi befolyása, amely az illető akcióknak, az egyháznak és a köznek egyformán csak javukra szolgál.

A lelkészi főjegyző bizonyosságot is tett a presbiterium színe előtt e három férfiúnak kivételes értékéről és érdemeiről és különösen rámutatott arra, hogy az ilyen lekipászorok megbecsülésében, amilyenekkel Kisújszállás dicsekedhetik, egy ilyen nagymultú és nagyjövőjű egyházközségnek sem erkölcsi, sem egyéb téren soha nem lehet elég magas mértéket alkalmaznia és elég messzemenő határokat megállapítania. Másfelől pedig arra hívta fel a főjegyző a nagy megértéssel hallgató presbiteriek figyelmét, hogy bármily szép és igazán református szellemű lelki ébredés és vágyakozás tapasztalható is a gyülekezet életében, ez igazán győzelmesen csak akkor fog kibontakozhatni, hogyha az Isten háza s általában a *közöségi* vallásos élet javai után való sóvárgásban maguk a presbiteriek járnak elől, amit ma még egy részükről sem ott, sem egyebütt (sajnos, éppen legfényesebb gyülekezeteinkben!) nem lehetne erős túlzás nélkül elmondani.

R. I.

A felsőszabolcsi református egyházmegye közgyűlése.

A felsőszabolcsi református egyházmegye folyó hó 7-én tartotta rendes közgyűlését Kisvárdán, Kovács Lajos esperes és Mikecz István alispán, e. m. gondnok elnöklété alatt. Esperes imája után a gondnoki megnyitó széles látókörrel mutatott rá egyházi életünk jelenlegi súlyos problémáira, melyek sikeres megoldása csak együttes, kitartó munkásság árán remélhető.

A szokásos tárgysorozatnak több kiemelkedő pontja váltott ki élénk érdeklődést s hozott felszínre értékes gondolatokat. Így az ú. n. keresztmozgalom ügyében közgyűlésünk teljesen tartózkodó álláspontra helyezkedett, mert bármilyen teljes kegyelettel viseltessék is Megváltónk keresztje iránt, úgy találja, hogy a keresztet, mint külső jelvényt, egyetlen felekezet sajátította ki s a nehéz és szenvedéssel telt múltban ez a jelvény nem az áldozatos szeretetet képviselte. Másrészt pedig alkalmas lehetne a kereszt alkalmazása a felekezeti öntudat elhomályosítása s a lélekhalászás megkönnyítésére.

Különösnek tartotta közgyűlésünk, hogy az országos takarékosági nap az esztendő 365 napja közzül éppen október 31-re tűzött ki, holott ezen a napon a protestáns világ a Reformáció magasztos emlékét ünnepli. Felsőbb hatóságaink megkerestettek e figyelmetlenség orvoslásának ki-
eszközlésére.

A lelkészválasztásra vonatkozólag a régi törvény ajánlatik tárgyalási alapnak, többrendbeli

módosítás kérésével. A meghívás eddigi módja fenntartandó, pályázat esetén vegyesbizottság jelöljön három egyént, áthelyezés csak törvényes bírói ítélet alapján legyen eszközölhető. Az exponált helyek nyilvántartandók s ezekben a lelkészi állás csak bizonyos szolgálati év eltelével volna elnyerhető, esetleg jelölés útján. Kívánja közgyűlésünk, hogy a választási eljárás minél rövidebb legyen, a paphallgató küldöttségek tiltassanak el, panaszjoga legyen a választási elnökségnek is, a választás, mint törvénytelen, akkor is megsemmisítendő, ha nem a lelkész, hanem más valaki követi el az ő javára a visszaélést, végül választási visszaélések esetében elévülés ne legyen. Egyöntetű volt közgyűlésünk felfogása arra nézve, hogy az esetben, ha az új törvény a lelkész-áthelyezés kezdeményezési jogát a presbiteriumra is ráruházná, a lelkészi tekintélyen helyrehozhatatlan csorbát ejtene és sok érdemes embert tenne ki, különösen idősebb korban, méltatlan meg-hurcolásnak.

A belmissziói törvénytervezettel kapcsolatban külön missziói szövetség alkotását feleslegesnek tartja közgyűlés. A lelki feladatok megvalósítására magát a presbiteriumot kell rávezetni és ránevelni, mint hivatott szövet.

Nem csatlakozik egyházmegyénk a bihari egyházmegyének ahhoz a megkereséséhez, mely szerint az államkormány felkérendő volna minden egyéb segély beszüntetésére mindaddig, míg régebbi államszolgálatunk nem valorizáltatnak, miután e kettő összekötése célszerűnek nem látszik.

A csaknem mindenütt lappangó tüzként fennálló templomszékügyekben közgyűlésünk arra a megállapodásra jutott, hogy ezek, miután törvényünk ilyen jogot nem ismer, lehetőleg helyi elintézésre szorítandók s csak komolyabb botrány esetén adható hely bírói elintézésnek.

A B-listás tanerők ránkényszerítésében közgyűlésünk autonómiánk sérelmét látja s ellene fel-terjesztéssel él.

Végül több kisebb ügyet intézett el közgyűlés.

Kiss Lajos.

Közélet

Egy tanító különös nyílt levele

cím alatt az 1928 október 27-én megjelent 43-ik számunkban közzétett cikkre Földes Ferenc tanító úrtól november 12-én nyilatkozatot vettünk, — s azt, nem ugyan a sajtótörvény alapján, mely erre így nem kötelezne, hanem a bekesség kedvéért és a tanítóság iránti rokonszenvből — szóról-szóra közlünk:

A sajtótörvény vonatkozó paragrafusa alapján a Debreceni Protestáns Lap 43. számában megjelent „Egy tanító különös nyílt levele” című közleményre az alábbiakban óhajtók a mélyen tisztelt Szerkesztő úr szíves engedelmeivel válaszolni:

1. A nyílt levelem tartalmából Kun Béla úr jönnek látta kiragadni a támadó felületre alkalmas-

nak látszó főgondnoki kijelentéseket, amelyekre rásüti a valótlan bélyegét és nem tekintve a level célját és a tartalmát, a legsértőbb formában ír rólam, mint olyan egyénről, aki képes igaztalan váddal „rohanni ki a küzdőterre”.

Ezzel szemben határozottan kijelentem, hogy én azt a kifogásolt szöveget egy, a nyílt levelem megjelenése előtt két hónappal Debrecenben kinyomtatott újság hasábjáról idéztem szóról-szóra. Azt a közleményt sem a Protestáns Lap, sem semmiféle illetékes személy soha meg nem cáfolta, ellenben alkalmas volt ez a közlemény arra, hogy a jelenvoltak egyrészenek az állításait megerősítse és így azt én jogosan véltem idézni nyílt levelemben.

2. Nyílt levelem tartalma nem lehet sértő vagy bántó a főgondnok úr személye iránt, hiszen abban a legmélyebb tisztelettel szölok a főgondnok úrhoz.

3. Tiltakozom az ellen, hogy engem demagógiával vádoljon a Protestáns Lap. Évtizedes hírlapírói működésemben sohasem volt egyetlen sajtóperem sem, pedig 23 éve írok és szerkesztek nemcsak tanügyi, hanem társadalmi és politikai lapot is. Büszke vagyok arra, minden egyszerű parányi voltom mellett is, hogy sohasem sértegettem írásaimban egyes személyeket. Nem kell pályázzak népszerűsége tanítótársaim előtt „a rögtönös megcáfolás veszedelmének vállalása árán is”, mert kartársaim szeretete állított arra az örhelyre, amely tisztából kifolyóan, mint az O. R. T. E. titkárának és a Tanítók Lapja egyik szerkesztőjének, erkölcsi feladatam és kötelességem megemlékezni minden olyan mozzanatról, amely a tanítóság összességére vonatkoztatva figyelemreméltó jelenség. Én ilyennek ítéltém a már nyomtatásban megjelent, de senki által meg nem cáfolt főgondnoki megnyilatkozást is.

4. Remélem, hogy az általam nyújtott felvilágosítás után Kun Béla úr önméltósága másként ítéli meg ezt az ügyet és nem fog engem olyan „elemnek” minősíteni, „amely feltűnési vágyból származó botránnyokozással sérti a tanítóság joggal követelt és meg is érdemelt tekintélyét.” Én a magam részéről nem tettem ennél a meghatározásnál egyebet és csupán védtem a tanítóság álláspontját nem feltűnési vágyból, hanem önzetlen kötelességteljesítésből, a legnagyobb tisztelettel a főgondnok úr iránt.

5. Éppen ezért, ha a nyílt levelemben is leközölt, de már előzőleg nyomtatásban megjelent főgondnoki beszéd szövege és az ahhoz fűzött gondolataim a főgondnok úrnak kellemetlen perceket szereztek volna, vagy ő annak közlését sértőnek találná, tőle ezért ezúton is szívesen kérek bocsánatot, remélve azt, hogy a református tanítóság igazszívű, jóakaró főgondnokát találja fel benne, aki cselekedeteivel megcáfolja azt a szöveget, amit nyílt levelemből idézett Kun Béla úr.

Kiváló tisztelettel

Földes Ferenc,

az O. R. T. E. titkára,
tanítóegyesületi elnök.

A tanító úr nem nevezi meg azt a két hónappal előbb Debrecenben megjelent újságot, melyben

a főgondnok úr beszéde a kifogásolt szöveggel jelent meg. Én ilyen lapról nem tudok, ha ott olvastam volna, akkor mindjárt szóltam volna.

Úgy tudom azonban, a tanító úr nem túlságosan messze lakik az egyházkerületi főgondnok úrtól. Tehát mielőtt a nyilvánosság elé vitte a fájdalmát, könnyen megkérdezhetné volna magától a főgondnok úrtól, hogy mi is volt a beszédje tartalma és intenciója.

Szeretem, ha valaki szokimondó. De aki minden bántónak gondolt szóért a nyilvánosság előtt panaszkodik, azokra az emberekre emlékeztet, akik országutak mentén ülve mutogatják a sebeiket.

Bármily kemény hangon szölkünk is előbbi cikkünkben, bizonyára szolgálatot tettünk Földes Ferenc úrnak, alkalmat adván neki arra, hogy az egyházkerületi főgondnok úrtól nyilvánosan bocsánatot kérjen s ebben férfihoz illően járjon el.

*

Lapzárta előtt kaptuk még ugyanetárgyban a következő nyilatkozatot, melyet az aláíró jelentős közéleti munkásságának elismeréséül szintén egész terjedelmében közlünk, bár a kérdés tisztázására tartozónak nem találjuk:

Nyilatkozat.

Kun Béla úr cikkének befejező részében azt állítja, hogy Földes Ferenc, mint a lap főmunkatársa a lap felelős szerkesztőjét és kiadóját büntető eljárást is maga után vonható kínos helyzetbe hozta, mert természetes, hogy a felelős szerkesztő a főmunkatársában megbízik annyira, hogy a szavát igaznak hiszi.

Erre vonatkozólag én, mint az ORTE. elnöke és a Tanítók Lapja felelős szerkesztője kijelentem, hogy Földes Ferenc az elnökségi tagoktól értesült a főgondnok úr kijelentéseiről, amiket nem is tudott elhinni, és megígérte, hogy e tárgyban beszélni próbál a főgondnok úr öngyméltóságával a tanítóság megnyugtására. Ez a beszélgetés meg is történt, július hó végén a szolnoki vasúti állomáson. Földes Ferenc a beszélgetés tartalmáról interjú alakjában cikket küldött be a Tanítók Lapja részére, én azonban a cikket nem közöltem le, mert ezt az elintézési módot nem tartottam megfelelőnek. Ellenben Földes Ferencet, mint az ORTE. titkárát megkértem, hogy az időközben nyomtatásban is megjelent szövegre fogalmazza meg egy felterjesztést a kegyelmes úrhoz, ami az elnökség aláírásával kerülne a főgondnok úr elé, hogy neki alkalmat adjunk a tanítóság megnyugtására. Földes Ferenc nyílt level formájában írta meg a felterjesztést, amely azután az én sajnálatos elnézésem folytán került Földes Ferenc neve alatt a nyilvánosság elé, amely level egyébként véleményem szerint sem támadó jellegű, mert ebben az esetben a levelet le sem adtam volna.

Remélem, hogy az ügy ilyen ismerete mellett senki sem tartja Földes Ferenc eljárását tiszteletlenségnek a főgondnok úr ökegyelmességével szemben. Debrecen, 1928 november hó 15.

Dobó Sándor,
főszerkesztő, az ORTE. elnöke.

Ebből a nyilatkozatból megértjük tehát, hogy Földes úr előbb is írt egy cikket, amelyet kiadhatónak nem talált Dobó úr sem, aki pedig ezt a most nehézményezettet kiadta.

Továbbá, hogy Földes úr arra kapott megbízást, hogy az időközben nyomtatásban is megjelent szövegre írjon egy fölterjesztést a főgondnok úrhoz, ő pedig írt az időközben nyomtatásban megjelent szövegtől lényegesen különböző szövegre egy nyílt levelet.

Hogy aztán ennek a nyílt levélnek a szerzője elnézésből nevezetelt meg, az a dolgon nem sokat változtat.

A levél magában véve csakugyan nem támadó jellegű. Ha ezt illően megküldték volna zárt borítékban az egyházkerületi főgondnok úrnak, bizonyára igen szépen válaszolt volna rá. Ami ebben az esetben megütközést keltett, az, és ezt neveztem demagóg eljárásnak, hogy a hivatalosan már közzétett szövegtől lényegesen különböző szavak használásával nyilvánosság előtt vontak felelőségre olyan előkelő, nagyérdemű, idős urat, akitől a dorgálást is szívesen elfogadhatja akárki, annál inkább olyan egyének, akik az egyházi felsőbbség alá tartoznak.

K. B.

A karaván halad...

Még a nyári ORLE kongresszus után történt, hogy egy katolikus lapszerkesztő ösmerősömmel találkoztam, arra a kérdésére, hogy honnan jövök, azt feleltem: egy konferenciáról. (T. i. a derecskei KIE gyűlésről.) Jaj, csak ne konferenciáznának annyit az urak — kiáltott fel — mert, ha arról olvasok, már előre félek, hogy megint hangosak lesznek mindenütt a berkek és örülnek közös ellenségeink, míg mi együtt marakodunk!...

Jól ismervén az illetőt, feleslegesnek tartottam vitatkozásba fogni vele, csak nagyon őszintén annyit mondtam neki: mit árt az maguknak, ha mi sokat konferenciázunk s még ha olykor hangosabban szólunk is, hiszen láthatja, hogy semmire sem megyünk vele!...

Úgy van, úgy van kérem — felelte — már kezdjük megszokni az Önök deklarációit és megyünk a magunk útján; hogy is mondja a közmondás?: .....a karaván halad!

Azóta sokat gondolkodom e különben „jó akaratu ember“ nyilatkozatán: hát csakugyan úgy van, hogy nálunk nélkül halad és nem tehetünk róla hogyan, hová halad s mit visz a magyar karaván? Hiszen a reformáció kora óta nálunk nélkül talán el is pusztult volna, de a haladás útján ennyire előre a magyar élet egyáltalán nem jutott volna!

* * *

Egyházmegyei gyűlésünk volt a minap. Alkotmányos, rendes és takaros kis gyűlés. Olyan, amilyen szokott lenni ilyen gyűlés. Mostanában sokat gondolkodom azon, hogy mi lenne, ha pl. nyilvános presbiteri és egyházmegyei gyűléseinkre nemcsak a meghívott alkotó tagok jönnének el,

hanem az érdeklődő egyháztagok is, szóval, ha volna egyházi közvélemény is?!

Aztán pl. nem lehet hallani a mi kisebb és nagyobb gyűléseinken *obstrukcióról*, mint egyik-másik nagyobb városházán és az ország-házában!...

A magam részéről nem óhajtom az obstrukciót bevezetni az egyházba, de annyiban szeretném pl. modernizálni a gyűléseket, hogy az egyházi és világi lapok szerkesztőit, tudósítóit szeretném ott látni és egyes fontos kérdéseket (mint mostanában a lelkészválasztási törvényt) előre is, utólagosan is megtárgyalni a lapokban!

Igy csak papok dolga az egyház ügye, a legtöbb esetben. Világiak leginkább csak apropos és alkalmilag foglalkoznak vele és ezért nem egyszer jaj annak az ügynek, amely — tisztelet és hála a drága kivételeknek — a közöttük dilettáns kezébe kerül.

De azt is meg kell őszintén vallani, hogy nem kevesebbszer lenne jaj, ha csak papok akarnának világiak nélkül boldogulni!...

Nem lokális és partialis szempontból beszélek. Hanem abból, amelyre Jelenések XXI. 22. v. vezetett rá: „Templomot nem láttam abban“. T. i. minden ház és minden szív legyen templom és minden lélek pap!

Egyházi karavánunk e-felé halad-e?...

* * *

Régóta várom egyházi lapjainktól azt az élelmességet, hogy praktikus és ügyes cikkeket hoznak amatőr lelkészek és nem lelkészek tollából a gyakorlati rádiózásról.

Mennyi pénzt és bosszúságot lehetne így megtakarítanunk; mennyi lelki és szellemi haszonra, élvezetre tehetnénk szert: *mennyivel nagyobb súlya lenne a Rádió R.-T. előtt beadványainknak*, ha jól lennénk szervezve és vezetve ebből a szempontból is!...

A reformáció ünnepén protestáns püspökeink előadása nem szerepelhetett a rádió délutáni műsorán, de mindszentek római katolikus ünnepén este nagyszerű előadást lehetett hallgatni a szentek életéről!...

Az első nemzetgyűlés ideje alatt történt, amikor több református tagja volt a képviselőháznak (lelkészüink is), hogy egy prot. kézen levő nappal tárgyaltak olyan irányban — képviselőink, hogy adja át lapját egészen a mi számunkra.

Szívesen mondta, de ti meg adjátok nekem az előfizetők 65%-át, mert most ezt a róm. katolikusok adják!...

Vajjon nem így vagyunk-e a rádióval is?!... Vigyázzunk, mert a karaván tényleg halad!

Kósa Béla.

Külföld

Az ukránok között evangéliumi ébredés van
Az ukrán népnek jelenleg lengyel uralom alatt álló négymilliónyi része, amely vallási hovatartozandó-

sága szerint „görög-egyesült“ (azaz görögyszertartású római katolikus), meglepő evangéliumi ébredés napjait éli. Hadifogságban szenvedett, vagy Amerikát megjárt ukránok megismerkedtek a tiszta evangéliummal és azt akkora buzgalommal kezdték otthon terjeszteni, hogy ma már a lengyel állam és az uralkodó római egyház ellenséges magatartása ellenére is egész falvak vesznek részt a mozgalomban, római papok hagyják ott tévesnek fölsimert egyházukat s állanak az anyagi létfenntartásuk biztosítására való minden kilátás nélkül az evangélicizáció szolgálatába. Az újonnan alakuló evangéliumi gyülekezetek tagjai saját kezük munkájával építik föl templomaikat, imaházaikat. A mozgalomnak már lapja is van, amely nagyon erőteljesen mutatja föl a különbséget a római és az evangéliumi álláspont között. Több ukrán fiatalember a mozgalom hatása alatt lelkesíti pályára készül s külföldi egyetemeken tanul. Az ifjú gyülekezeteket egyelőre a kicsiny és sok nehézséggel küzdő galíciai német evangélikus (egyesült protestáns) egyház vette nagy önfeláldozással a gondjaiba. De, amint a kitűnő Keller Adolf, az európai protestantizmus helyzetének ma tán legalaposabb ismerője nagyon helyesen rámutat, a mozgalom iránt a legnagyobb nyugati evangéliumi egyházaknak kellene érezniök a legfokozottabb felelősséget s ezt erkölcsi és anyagi támogatással is megbizonyítaniök, mert különben könnyen megeshetik, hogy az egészben túlhatalmassá talál lenni a szomszéd Oroszországból könnyen átszivárogható szektáskodás és vallásos kommunizmus. (ri.)

A római Szent Péter bazilikának és berendezésének értéke, a legújabb szakértő becsü szerint 22 milliárd líra (1 líra = 30 fillér). Csak valamivel kevesebbre becsülik a Vatikánnak és berendezésének az értékét. Hogy is mondá Péter apostol: „Ezüstöm és aranyam nincsen nékem...“! (Csel. 3: 6.)

A berlini pápai nuntius, Pacelli érsek, közvetlen tapasztalásból akarván megismerkedni a Luther személyiségének történelmi nyomaival és hatásával, legújabbban sorba-látogatta Erfurtot, a Wartburgot és Wittenberget s a Lutherre vonatkozó reliquiákat, gyűjteményeket roppant érdeklődéssel szemlélte. Wittenbergben maga a lutheránus városi superintendes vezette végig a Luther- emlékeken, amelyeknek gazdagsága igen meglepte a nuntiusot, a Luther irodalmi termelésének óriási arányai pedig egyenesen ámulatba ejtették. Nem várhatunk minden pápai nuntiusnál akkora hatást egy wittenbergi látogatástól, mint amilyen Vergerio Péter Pálnál következett be, aki 1535-ben látogatta meg ott Luthert s 1548-ban otthagya fényes főpapi állást, a reformációhoz csatlakozott, Svájcban lett lelkipásztor, majd Württembergben hercegi tanácsos és Tübingában van eltemetve. De az bizonyos, hogy sok vad és oktalan elfogultság enyhülne arról a részről, hogyha a Pacelli érsek példáját minél többen követnék legalább a közvetlen közelből való megismerés becsületes jó szándékában. (ri.)

Romain Rolland a következő sorokat intézte a vallásos szociálistáknak Locleban (Svájc) a nyár

folyamán ülésezett első nemzetközi kongresszusához: „Föltétlenül szükségesnek hiszem a világ számára, hogy a lélek szövétneke soha ki ne aludjék a haladás kíméletlen fölfelé törtétele és a szociális küzdelmek előtt és fölött. Ha Marxnak igaza volt is akkor, amikor föltárta a gazdasági materializmus vastörvényét, amely hatalommal uralkodik az emberi társadalmak fejlődésén — ezzel a vastörvénnyel szemben épp oly férfias és igaz dolog azt állítani, hogy a szellemnek hősies szabadsága van, amely eredményesen mer és tud szembeszögezödni azzal a dúrva végzettségű emberrel és tudja a harcot is fölvenni vele és meghajlítani azt, éppúgy, mint a természet törvényeit, a szellem akarata alá“. Ugyane kongresszushoz intézett üdvözlő iratot a nagynevű revíziós szociálista *Henrik de Man* is, aki egyfelől hangsúlyozta, hogy „a kereszténységnek tettekkel kell jóténnie az egyházak hibáit, amelyek századok óta a kapitalizmus és a nacionalizmus támaszaiként szolgáltak“ — másfelől azonban követelte azt is, hogy „a szociálisták meneküljen meg attól az öt ma fenyegető veszedelemtől, hogy titokban lemondjon szellemi céljairól az anyagi érdekek kedvéért s háttérbe engedje szorulni a szellemet az anyag előtt. A munkásmozgalomnak nem szabad odajutnia, hogy új kispolgárságot és burocratiát teremtsen, hanem meg kell őriznie az izzó hevét annak a nagy, erkölcsi megújodásra irányuló forradalmas mozgalomnak, amely kezdetben éltette őt... Meg kell újítani a vallást a szociálisták által és a szociálisták must a vallás által“. Mert a legfőbb problémák megoldása előtt „a materialista szociálisták mindinkább tehetetlennek mutatkoznak“. (ri.)

Különfélék

Dr. Baltazár Dezső püspök születésnapja.

Szűk családi körben ünnepelte meg november 15-én dr. Baltazár Dezső püspök születésének évfordulóját. Hivatalában azonban tisztelői és barátai nagy számban keresték fel üdvözlőlevelükkel. Este a Kollégiumi Kántus a püspök tiszteletére szerenádöt adott.

A Dunamelléki Református Egyházkerület ez évi rendes közgyűlése november hó 10-én, délelőtt 10 órakor nyílt meg az egyházkerületi székház dísztermében, dr. Ravasz László püspök és gróf Teleki József egyházkerületi főgondnok elnöklése alatt. Másnap, november hó 11-én, a délelőtti istentisztelet keretében lelkészszentelés volt, mely alkalommal dr. Ravasz László püspök 7 ifjú lelkipásztort szentelt föl.

Doktorraavatás. Rázsó János danesházai lelkész a pécsi egyetem jogi fakultása, az államtudományok doktorává avatta.

A kollégiumi kántus vajdai Nagy Lajos és felesége Dobozy Erzsébet kegyes alapítók emlékeztetere november hó 16-án, délután 5 órakor a kollégium énektermében ünnepélyt rendezett szép sikerrel. A kántus gyászéneke után, megnyitó beszédet tartott dr. Erdős Károly lelkészképző-intézeti igazgató. Szavalt: Ladányi Imre III. é. hh. és

Buchwald Béla I. é. hh. Énekelt Szabó Géza IV. é. hh. Nagy Lenke zongorakiséréte mellett. A szép ünnepélyen a kántus négy ízben énekelt, Szigethy Gyula főiskolai énektanár vezetésével.

Az Ispotály-templomban jól sikerült vallásos-ünnepély volt november hó 11-én, délután 5 órai kezdettel. Nagy Sándor segédlelkész bibliaolvasása és imádsága után predikált Csikesz Sándor egyetemi tanár. Felolvasott Felker János lelkész. énekelt Timáry Mária és Nagy András, énekvezér. Záróimádságot mondott Molnár Ferenc lelkész.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság november 13-án, délután 5 órai kezdettel Irodalmi estélyt rendezett a budapesti református theologia dísztermében. Előadók voltak Hamvas József és dr. Révész Imre, aki „A magyar protestantizmus egysége” címmel értekezett.

Törökszentmiklóson november 1-én a Református Szeretetegylet szépen sikerült vallásos-estélyt rendezett a templomban. Előadó volt Marjai Károly, mezőtúri lelkész.

A kiskunhalasi református Szilády-reál-gimnázium volt diákjai november hó 4-én alakították meg szövetségüket.

A dunántúli református egyházkerület pápai nőnevelő-intézete dr. Antal Géza püspök tiszteletére november hó 18-án, az intézet dísztermében jubileumi díszelőadást rendez.

A debreceni református tanítók segélyegyesülete 1928 november hó 18-án, délután 5 órakor a Kossuth uccai templomban, az egyesület céljaira vallásos-ünnepélyt rendez. Bibliát olvas és imádkozik Madar Zoltán segédlelkész. Énekel a Tanítói Vegyeskar. Predikál Csikesz Sándor egyetemi tanár. Énekquartet. Szaval ifj. Benyhe Imre hittanhallgató. Hegedül Lengyel Róza, Szele Paula orgonakiséréttel. Imádkozik Nagy István belmissziói lelkész.

A Mester-uccai egyházrész november hó 11-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a Kistemplomban tartotta alakuló gyűlését nagy érdeklődés mellett, mely alkalommal Uray Sándor egyházrész lelkész hirdette az Igét.

A kondói református egyház Kövér Pál el-távozásával megüresedett lelkészi állásra Sápó Dezső hitoktató-lelkészt november 4-én egyhangúlag megválasztotta.

A Hittanszaki Önképző Társaság hivatalos lapja, a Közlöny javára november hó 24-én, irodalmi délutánt rendez.

Az alsózempléni református tanítóegyesület november hó 14-én, Sárospatakon tartotta évi közgyűlését.

A „Révész Bálint cserkészcsapat” november hó 25-én, a kollégium dísztermében gazdag műsorú ünnepély keretében leplezi le a csapat egyik tagja által, dr. Baltazár Dezső püspöknek, a csapat elnökének igen ügyesen megfestett képét.

A debreceni Keresztyén Ifjúsági Egyesület a „Magyar Ifjúság” c. lap részére november hó 11-én, a városi Zenede nagytermében irodalmi

estélyt rendezett, melyen megnyitó beszédet tartott Uray Sándor lelkész. Felolvasott Fehér Gábor nyíregyházi gimnáziumi tanár. Előadást tartott Karácsony Sándor, a „Magyar Ifjúság” szerkesztője és zárószavakat mondott Incze Gábor református lelkész.

A Kecskeméti Református Tanítónőképző-intézet Lorántffy Zsuzsanna-Egyesülete november hó 11-én, vallásos összejövetelt rendezett a Tisza István kollégium dísztermében. Előadó volt id. Victor János.

Győrtelek folyó hó 4-én, vasárnap este tartotta meg a reformációi ünnepélyt. Ezzel a téli népművelési előadások s vallásos estélyek sorozatát nyitotta meg. Az ünnepély illusztris előadója: Dr. Lencz Géza egyetemi tanár, theol. dékán volt Debrecenből. A reformációi vonatkozásokon kívül nagyszabású beszédének főtárgya volt a Hit és Szervezet mozgalmának ismertetése. Az összes keresztyén felekezeteknek minden formalismust és emberi tekintélyuralmat kizáró egységének szükségessége, lehetősége s ez egység után széles körben megnyilvánult belső óhajlás, mint új reformáció! Előadása könnyen érthető, mindvégig lebilincselő s élvezetes maradt. Kár, hogy azt szelesebb körben nem hallhatták. Mindazáltal az is szép eredmény volt, hogy a zsúfolásig megtelt iskola-teremben a helyi, művelődés iránt fogékony intelligencia megjelenvén, az eszme lelkükbe plántálódott. Egyébként az értékes beszédet úgy tekintetjük, mint a Hit és Szeretet ideális törekvése vidéki propagálásának kezdetét. Az ünnepély műsorából kiemeljük még: Juhász Eszter tanítónő Dr. Baltazár Dezső „1517” c. s aztán Thaly Lóránt „A régi ház” c. költeményeit lelkesen és hatásosan szavalta. Kedvesen szavalták még: Káplár Elvira II. o. tan. Szaboleska Mihály „Egy név” s Kiss Ilona II. o. tan. Szaboleska Mihály „Fohász” című költeményeit. Az ünnepélyt dr. Juhász László lelkész alkalmi imádsága kezdte meg, illetve zárta be.

Mezőcsáton megalakult a Kálvin Szövetség leányosztálya.

Az 1898: XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet folyó november hó 20-án délelőtt 10 órakor Debrecenben a vármegyeház dísztermében propaganda értekezletet tart, amelyre minden érdeklődő lelkészt meghív és kéri a minél nagyobb számban való megjelenést.

A mándoki gyülekezetben megalakult a Református Keresztyén Ifjúsági Egyesület s csatlakozott az országos központhoz. Az egyesület élén a gyülekezet buzgó lelkésze, Pap Kálmán és tanítója, Milák Jenő állanak.

Teenwissen lelkész körútjának második fele: November 13-án Kunszentmiklós, 14-én Kiskunhalas, 15-én Solt ifjúsági konferencia, 16-án Szolnok, 17-én Gödöllő, 18-án Rákospalota, 19-én Kisújszállás, 20-án Hajdúböszörmény, 21-én Derecske, 22-én Szarvas, 23-án Orosháza, 24-én Tótkomlós, 25-én Makó, 28-án elutazás Budapestről.

A osonka-nagyszalontal református egyházme-
gye lelkészei november hó 6-án Komádiban lelké-
szi értekezletet tartottak, melyen a lelkészei en kívül
megjelent dr. Szarka Sándor táblabíró, e. m. fő-
gondnok és Tatár Balázs ny. tankerületi főigazgató,
e. m. tanácsbíró. A lelkészértekezlet Tatár Balázs
tanácsbíró előadásában tárgyalta a lelkészválasztási
törvényt. A lelkészválasztási törvény alapjául a ma
fennálló törvényt veszi azzal a megszorítással, hogy
a gyülekezet kezéből kivenné a választást és a
presbiterium kezébe tenné le, de nem a mai össze-
tételében. A presbiteriumot új alapra állítaná, még
pedig a presbiterium felét a gyülekezet tagjai vá-
lasztanák, egy negyed része vagyoni cenzus alap-
ján és egy negyed része a lelkész előterjesztése
szerint az esperes kinevezése alapján lenne a
presbiterium tagja. A presbiterium tagjai lennének
még azok, akik magasabb egyházi tisztséget tölte-
nek be, de nem presbiteri az egyházközségnek.
Az értekezlet így látná teljesen biztosítva a választás
tisztaságát és az egyházközség nyugalmának
megőrzését. Az értekezlet tárgya volt Elek Sándor
okányi lelkész ismertetésében a missziói törvény-
tervezet. Az értekezlet szükségesnek lát egy jó
törvényt, de a jelenlegi tervezetet nem tartja al-
kalmasnak e cél elérésére, miután annak a leg-
könnyebben sebezhető pontja az anyagi része.
Minden missziói munkát a lelkész tud elvégezni
a legjobban a gyülekezetében és ha eredményes
munkát nem tud felmutatni, annak az egyedüli
oka, hogy a lelkésznek anyagi gondokkal kell küz-
denie. A missziói munka első feladata a lelkész
anyagi függetlenítése. Az egyházközségek a terve-
zetben megállapított megadóztatásnak nem tudnak
eleget tenni, hiszen a rendes fenntartáshoz szüksé-
ges összegeket sem tudják előteremteni, tekintet-
tel az egyháztagok szegénységére. Mezögyán, 1928.
XI. 10. Teljes tisztelettel: *Téglás Ferenc*, ref. lelkész.

Az őszi ifjúsági munka országszerte megin-
dult. Rákospalotai egyesület nyáron épült kis ottho-
nát november 18-án avatja fel, a makói egye-
sületnek a presbiterium szép új helyiséget juttatott.

A bakonszegi református egyház templom-
át és tornyát kijavította 10,500 pengő költséggel.
A templom felszentelése november 4-én volt. A fel-
szentelési beszédet és imát F. Varga Lajos esperes
úr végezte, aki a gyülekezet szívét és lelkét gyö-
nyörű beszédével emelte Istenhez. Az ünnepségen
részt vett: Szele György debreceni, Nagy Ferenc,
sárrétudvari és Bod Ferenc helybeli lelkész. Közre-
működött két énekkel az egyházi énekkar is. Tóth

Imre kántortanító vezetésével. A renoválást Veres
Miklós és Mile Sándor végezték a gyülekezet teljes
megelégedésére.

Február végén lesz a Keresztyén Ifjúsági
Egyesületek Szövetségének vezetőképző kurzusa,
amely iránt országszerte már eddig is nagy érde-
lődés nyilvánult meg, amint az a budapesti Köz-
ponthoz küldött levelekből kitűnik. A kurzuson a
legtapasztaltabb magyar belmissziói munkások mel-
lett, amerikai ifjúsági munkások is előadásokat
fognak tartani.

A demecseri gyülekezet mintegy 80 tagja test-
véri találkozásra s közös istentisztelet tartására
jelent meg okt. 28-án délután a szomszédos kéki
gyülekezetben lelkész vezetése alatt, hol nagy örö-
mmel és szeretettel fogadtattak. Szepsy József lel-
kész bibliát magyarázott s a bűnbánat szükségét
fejtegette, Kiss Lajos lelkész pedig a keresztyén
élet nagy állomásairól tartott előadást. Kedves
meglepetést keltett istentisztelet után a bibliaköri
nők szeretetvendégsége. A két gyülekezet tagjai
nagy lelki gyarapodással tértek otthonukba ez ál-
dásos találkozóról.

A belsősomogyi református lelkészek leg-
utóbb tartott konferenciája állást foglalt a rádió-
istentiszteleteknek a korcsmahelyiségekben hang-
szóróval történő közvetítése ellen, mint amely az
istentiszteletek s a vallásos érzés kigunyolásához
vezet.

A Szülők Iskolája nov. 13-án este 6 órakor
tartotta első előadását a városháza közgyűlési
termében. Megnyitó beszédet dr. Csürös Ferenc
kulturáltanok mondott. Utána dr. Veres István
református tanítóképző intézeti igazgató tartott
igen tanulságos és érdekes előadást: *A gyermek
rossz tulajdonságai, hazugságok* címen. Az előadást
megelőzően a Városi Dalegylet P. Nagy Zoltán
„Vágvölgye” című hatalmas kompozícióját adta elő.

A debreceni református tanítóképzőintézet
kebelében működő „167” számú „Törekvés” cser-
készcsoport tea-estélyét november hó 10-én, szomban
este 7 órai kezdettel tartotta az Iparoskör
dizstermében. Teazás alatt a cserkészek szavala-
tokkal, cserkésztrefákkal, énekszámokkal szórakoz-
tatták a közönséget. A műsornak kiemelkedő száma
Somorjai László, a csapat agilis parancsnoka vetített-
képes előadása volt a rigai nagy táborról.

A Csapó uccai egyházrészben, folyó hó 18-án,
vasárnap délután 5 órától lelkészi látogatás lesz,
rövid bibliai áhitattal kapcsolatban, a Csapó uccai
református elemi iskola egyik termében.

Reformációi ünnepség. A demecseri gyülekezet
ünnepélyes formák között ülte meg a Reformáció
emlékét. A délutáni vallásos estélyen Kiss Pál
tiszarádi lelkész és Osváth Ödön debreceni tanár
tartottak előadást.

FEST, MOS, TISZTIT KONCZ

kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó nagyüzeme
Fióközletek: Piac-utca 18. (Bikával szemben)
és Szent-Anna-utca 2. szám alatt.

Péterfia-u. 30.

Pályázat.

A kismarjai református egyház pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett orgonista-kántortanítói állásra.

Kötelesség: 1. A reábizott osztályok vezetése a tiszántúli református egyházkerület tanterve szerint. 2. Az összes orgonista-kántori teendők végzése. 3. Lelkész helyettesítése, igazgatótanítónak hivatalos ügyben, belmisszióban, leventeoktatásban segédkezés.

I. Helyi javadalom: 1. Lakás természetben és kertválság. 2. 6 kat. hold és 1480 □-öl szántó-föld haszonélvezete. 3. 30 köből kétszeres az egyháztól. II. 1. Egy öl tűzifa beszállítva. 2. 412 P 24 fillér évi készpénz a politikai községtől. III. Megfelelő államsegély. Helyi javadalom 35 érték-egységben.

Pályázati kérvényhez csatolandó: 1. oklevél, 2. szolgálati bizonyítvány, 3. kömmün alatti magartartást igazoló helyhatósági bizonyítvány, 4. magyar honosság igazolása, 5. születési anyakönyvi kivonat.

Pályázati határidő 1928. évi november 25. déli 12 óra. Orgonapróba november 26-án, délelőtt 1/2 12 órakor. A próbán megjelenés útiköltsége csak a megválasztottnak térítetik meg. Költségek az egyház fizeti.

A felsorolt okmányok a határidőig, válasz-bélyeggel a református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Kató István,
iskolaszéki elnök.

Pályázat.

A tiszakörödi (Szatmár m.) református iskolánál megüresedett 3. férfitanítói állásra pályázat hirdetik.

Kötelessége a megjelölt osztályok vezetése s mindennemű egyházi munkában segédkezés.

Javadalma: alap- és törzsfizetés (20%), lakbér a polgári községtől, a többi államsegély.

Optált menekült és B. lisztás pályázó előnyben. Az állás azonnal elfoglalandó. Határidő: december 1.

Református iskolaszék.

Pályázat

a törökszentmiklósi református egyháznál lemondás folytán megüresedett XIII. sz. férfitanítói állásra.

I. Javadalom: 1. Fizetés egyháztól a 122,000. sz. rendelet szerint. 2. Megfelelő fizetésekiegészítési államsegély. 3. Törvényszerű lakbér.

II. Kötelességek: 1. A reábizott osztály, vagy osztályok vezetése. 2. Kántor és lelkész díjtalan helyettesítése. 3. Presbiteri és iskolaszéki jegyzői tiszt betöltése. 4. Ifjúsági és Szeretetegyletnél, általában a belmissziói munkában díjtalan segédkezés.

Orgonázni tudó, okleveles tanítók keresztlevelel, oklevellel, működési, orvosi, honossági, kommunizmus alatt tanúsított magatartásukat igazoló községi és lelkészi bizonyítványokkal s végül az illetékes kir. tanfelügyelői véleménnyel ellátott kérvényüket december hó 6-ig alulírott iskolaszéki elnökhöz küldjék.

Menekültek, „B” lisztások, valamint próba-énekésre és orgonázásra saját költségükön a pályázat lejártáig bármely napon jelentkezők előnyben részesülnek. Helybeli pályázó nincs.

Allás azonnal elfoglalandó, de csak miniszteri jóváhagyás után jogerős.

Pályázatok visszaküldésére bélyeg csatolandó. Törökszentmiklós, 1928 november 6-án.

Gaal István,
református lelkész,
iskolaszéki elnök.

Postatakarékpénztári csekkszáma 143,916.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég
Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).
Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Homenstead, Pa 1922 okt. 2.

SZÁNTÓ JÓZSEF szabócég
Hódmezővásárhely.

Tisztelet Szántó Úr!

Karácsony alkalmára nagyon szeretném, ha a most közzétett rendelésemet hozzám eljuttatni sziveskedne. Ugyanis egyházunk nőegylete részemre tógát, süveget és palástot kíván ajándékozni, erre én az önök jó hírnevének örvendő cégét ajánlottam. Kérem önökkel, azonnal értesítsenek, hogy külföldi rendelést elfogadnak-e és legalább december 10-re a rendelést megkapom-e? Palástot magyar süjtással szeretném. Magasságom 167 cm. Ruhát 48 cm., és kalapot 56 cm. viselek. Becses válaszukat várva, vagyok hazafias tisztelettel **HORVÁTH SÁMUEL** homesteadi református lelkész Amerika.

Kedves Szántó Úr!

Az általa küldött palást és süvegnek csinosága, szépsége, művészi kivitele nagyon meglepett bennünket s igazán nagyon megvagyok elégedve. A pénz postán beküldetett.

Kaba, 1926 dec. 13.

Tisztelettel, az ajándékozó Nőegyesület által.

Körödi Gyula, ref. lelkész.

Legcélsebb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak. Kérem a Nőegyesületek hasonló ajándékrendeléseit.

Tisztelettel: **SZÁNTÓ JÓZSEF**, az „ORLE” szabója.

KUN JÓZSEF késműves és műköszörűs Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

*

Különö fűtőképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
sztr-bődönők, disznóölő-kések, husvágó-gépek.

Telefon 6. és 15-43.

**Magyarország
aranykoszorús mestere.****Szlezák László**harang- és ércöntőde, harangfelszerelés és
haranglábgyár

Budapest, VI., Frangepán-u. 77. sz.

TELEFON: LIPÓT 913-53.

Az 1900. évi párisi világiállításon díszoklevéllel,
1921. és 1923. évi vasipari kiállításon arany-
éremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tár-
laton kormány díszoklevéllel, 1927. és 1928. évi
budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombat-
helyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve.

Számos egyházi elismerőlevél!

Költségvetéssel díjmentesen szolgál

Előnyös fizetési feltételek!

Debreczeni István

órás-mester

Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása

Mindennemű órák
raktára.Az 1926. évi debreceni
iparkiallításán díszoklevéllel, a budapesti
és székesfehérvári orsz. kiállításán arany-
éremmel kitüntetve.**Schuller Sámuel**

szobafestő, mázoló és tapétázó mester

Debrecen, Simonffy u. 25. Telefon 806.

Templomfestést vállal.

Költségvetés díjtalan.

Szép és jómunkáért ezüst éremmel kitüntetve.

**„MÉLIUSZ“ könyvkereskedés
mű- és tanszerosztálya**

ajánlja alant felsorolt tanszereit és iskolacikkeit.

- Angyalos magyar címer ovális alakú vaslemezen,
55 x 65 cm. nagyságban, előírás szerinti felírással 17.—
Angyalos magyar cím r hajlítható papíriemlekre fel- 2-40
vonva és akasztókarikákkal ellátva, kis alak . 3-20
Ugyanaz nagy alak . . . . . 3.—
Bittenbinder—Grenczer: Métermé tékek szemléltető
tablája hozzávaló utasítással (Hossz, terület,
súly, űrmértékek) felvonatlanul . . . . . 13.—
Vászonra vonva és lécekkal ellátva . . . . . 3.—
Bopp—Gönczy: Természettani ábrák (8 színes kép)
75 x 58 cm. és táblák (Tizedes mérleg, darugép és
csigaszorék, emelőgépek, csavarsajtó, masodperc-
inga, koloncós óra) . . . . . 6.—
Bopp—Gönczy: Földrajzi fa iképek (2 kép 63—95 cm.
méretben) színes nyomással, I—II. együttesen
Allattérképek az öt világrész összes létező álla-
taival I-től VI-ig, felvonatlanul . . . . . 70.—
Ugyanaz vászonra húzva és lécekkal ellátva . 120.—
Gönczy—Urhegyi: Mozgatható írott betűk kis és nagy
nyomatott betűk, kis-
és nagy 2-40
Gönczy—Urhegyi: Fali olvasótáblák írott- és nyomta-
tott betűk olvasásának tanításához 70—100 cm.
méretben . . . . . 8.—
Gönczy—Urhegyi: Szépirási fali táblák. A m. kir. vallás-
és közoktatásügyi minisztérium megbízásából
szerkesztette: Kovács A. 3 tábla 63 x 95 cm.
méretben, tokban, szegélyezve, I-ekkel. 1. nagy-
betűk, 2. kisbetűk és számok, 3. betűkapcsolási
példák I—III. . . . . 12.—
Történelmi falkép. 20 kép, (63 x 95 cm.) többszínű
nyomással, a sorozat ára . . . . . 52.—
Az Országos Fali- és Stefánia-Szövetség által kibocsájt-
ott szemléltető képsorozat áll 72 drb. képből
Orosz számológép keményfa karikákkal, védőlappal,
1 és fél méter magas . . . . . 36.—
Nemzeti zászló 2 méter hosszú, 1 méter széles, rúd-
dal, címerrel ellátva, valódi merinói gyapjú . 26.—
„Mi maradt nekünk“ szemléltető képsorozat áll 21 drb.
képből kemény deklire felkasirozva . . . . . 33.—
Horthy Miklós kormányzó úr fényképe 48 x 34 cm.
nagyságban, berámázva . . . . . 18.—
Földrajzi alapfogalmak, szemléltető kép vászonra vonva
és lécekkal ellátva . . . . . 15.—
Meinholt az öt emberfaj szemléltető képe kemény
deklilemezre felvonva, szegélyezve és akasztó-
karikákkal ellátva . . . . . 7.—
Meinholt: Összes állatképei szemléltető oktatás cél-
jaira, kemény deklilemezre felvonva darabonként 7.—
Schreiber-féle szemléltető képek, megrendelés szerint
deklilemezre felvonva és akasztókarikákkal el-
látva, darabonként . . . . . 8.—
Gönczy—Jéger—Hoffmann: A mező gazdaságra hasz-
nos, valamint kártékony állatok I—VI. kemény
deklilemezre felvonva és akasztókarikákkal el-
látva, darabonként . . . . . 7.—
Iskolai tábla egyik oldala kockás, a másik vonalas
(120 x 150 cm. nagyságban) . . . . . 50.—
Hozzávaló állvány . . . . . 24.—

Iskolai felszerelési osztályunk rendel bárhol hirdetett könyvet,
zeneművet és iskolai oktatás céljára alkalmas tanszerfelszerelést stb.

Kiváncra készséggel ad díjmentes árajánlatot a

Debrecen sz. kir. város és a
Tiszántúli Református Egyházkerület**„MÉLIUSZ“**könyvkereskedése, könyvkiadó hivatala,
papír- és írószerkereskedésében

DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26.

Telefonszám: 270.

Debrecen város és a Tiszántúli ref. egyházker. könyvnyomda-vállalata.